

บทที่ 5

สรุป วิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชนกับการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน” มุ่งเน้นศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชน เพื่อจะได้ทราบความรู้ ทัศนคติ และการนำคุณธรรมดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

โดยผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มเยาวชนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

กลุ่มเยาวชนที่ศึกษา คือ นักเรียนชายหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) ในภาคการศึกษาที่ 2 ของปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) วิธีการจับฉลาก (The Lottery Method)

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ตามการแบ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งเป็น 3 เขต ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 และสุ่มได้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 2

จากนั้น นำรายชื่อโรงเรียนทั้งหมดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 2 จำนวน 43 โรงเรียน มาสุ่มอีกครั้ง ได้โรงเรียนตัวอย่างคือ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าและโรงเรียนเทพศิลา เมื่อหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนจากจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน โดยคำนวณหาสัดส่วนได้จำนวนนักเรียนโรงเรียนละ 200 คน

ส่วนเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) ได้แก่ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา (ศาลมีคำพิพากษาตัดสินแล้ว) จำนวน 50 คน และสถานแรกรับเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี (ศาลยังไม่มีคำพิพากษาตัดสิน) จำนวน 50 คน

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 6 ส่วน ประกอบด้วยแบบสอบถามปลายเปิด ได้แก่

- ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีคำถาม 4 ข้อ
- ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มีคำถาม 4 ข้อ
- ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มีคำถาม 8 ข้อ
- ส่วนที่ 4 ทักษะคติของเยาวชนที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มีคำถาม 16 ข้อ
- ส่วนที่ 5 การใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณลักษณะพื้นฐาน 8 ประการ มีคำถาม 8 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด ได้แก่
- ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับรายการคุณธรรม

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยหาความตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยง ได้ค่าเท่ากับ 0.82 ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลที่ยอมรับได้ เชื่อถือได้

กระบวนการในการเก็บข้อมูล หลังจากขออนุญาตในการเก็บแบบสอบถามเยาวชนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า และโรงเรียนเทพศิลา เมื่อได้รับการอนุญาตแล้ว จึงดำเนินการแจกแบบสอบถามในช่วงต้นสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนตุลาคม 2551 ทั้งนี้ ได้แจกแบบสอบถามทั้งหมด 450 ชุด (โรงเรียนละ 250 ชุด) และเก็บแบบสอบถามจากเยาวชนได้ 419 ชุด

การเก็บแบบสอบถาม ณ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา และสถานแรกรับเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี โดยเมื่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาจึงเข้าไปเก็บแบบสอบถามในช่วงปลายสัปดาห์ที่ 2 ของเดือนธันวาคม 2551 ทั้งนี้ ได้แจกแบบสอบถามทั้งหมด 121 ชุด และเก็บแบบสอบถามจากเยาวชนได้ 121 ชุด

เมื่อเก็บคืนแบบสอบถามกลับมาแล้ว ได้เลือกแบบสอบถามที่บกพร่องน้อยที่สุดรวมทั้งสิ้นได้ 538 ชุด แล้วนำมาใส่ข้อมูล (Coding) และทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรม SPSS for Windows เวอร์ชัน 15.0

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) และนำมาเสนอด้วยตารางประกอบการแปรความเชิงอธิบาย ซึ่งประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายคุณลักษณะทางประชากร พฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรม ความรู้ ทศนคติ และการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่เยาวชนรับชม

ค่าเฉลี่ย (Mean) และการทดสอบความแตกต่างของ 2 กลุ่มตัวอย่าง (Pair-sample T-test) เพื่ออธิบายความแตกต่างของเยาวชนในด้านความรู้ ทศนคติ และการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

การทดสอบค่าที (T - test) เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างตัวแปร การได้รับคำแนะนำระหว่างการชมรายการโทรทัศน์กับการนำคุณธรรม 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่างกัน นอกจากนี้ การทดสอบค่าเอฟ (F - test) เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างตัวแปร ความถี่ในการรับชมรายการโทรทัศน์และบุคคลที่ชมรายการโทรทัศน์ด้วยการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ที่ใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01

สุดท้าย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการกับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปปฏิบัติ ใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ที่ใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ระดับการศึกษา บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย

เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. จำนวน 417 คน ผู้ที่ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.8 มีอายุอยู่ในช่วง 14 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.8 กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 57.1 และอาศัยอยู่กับบิดา - มารดา คิดเป็นร้อยละ 91.8

เยาวชนในสถานพินิจฯ จำนวน 121 คน ผู้ที่ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.4 มีอายุอยู่ในช่วง 16 - 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.5 โดยสถานภาพทางการศึกษา พบว่า เยาวชนในสถานพินิจฯ ได้ออกจากการศึกษาระหว่างชั้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.8 โดยออกจากการศึกษาระหว่างชั้น ม. 2 มากที่สุด และก่อนเข้าสถานพินิจฯ ได้อาศัยอยู่กับบิดา - มารดา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.7 โดยแยกมาอยู่คนเดียว คิดเป็นร้อยละ 18.2

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรม 8 ประการของเยาวชน

เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. ผู้ที่ตอบส่วนใหญ่เปิดรับรายการเกี่ยวกับคุณธรรม 8 ประการ สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง ได้รับชมรายการโทรทัศน์กับสมาชิกในครอบครัว หรือพ่อแม่ มากที่สุด คือ ร้อยละ 59 และเยาวชนได้รับคำแนะนำระหว่างการรับชม ร้อยละ 55.9

ส่วนประเภทของรายการโทรทัศน์ที่เยาวชนรับชมมากที่สุด คือ การ์ตูน คิดเป็นร้อยละ 80.6 รองลงมาคือ เพลง/คอนเสิร์ต/มิวสิควิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 79.4 ตามด้วย ละคร คิดเป็นร้อยละ 73.6

การเปิดรับรายการเกี่ยวกับคุณธรรม 8 ประการของเยาวชนในสถานพินิจฯ ส่วนใหญ่เปิดรับเกือบทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 38.8 และรับชมรายการโทรทัศน์กับสมาชิกในครอบครัว หรือพ่อแม่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.8 ตามด้วยชมกับบุคคลอื่น เช่น เพื่อน และแฟน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ได้รับคำแนะนำจากผู้ร่วมชมถึงผลดีผลเสียในการนำไปใช้ปฏิบัติตน คิดเป็นร้อยละ 52.1

ประเภทของรายการโทรทัศน์ที่เยาวชนรับชมมากที่สุด คือ ละคร คิดเป็นร้อยละ 79.3 รองลงมาคือ เพลง/คอนเสิร์ต/มิวสิควิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 78.5 การ์ตูน คิดเป็นร้อยละ 63.6

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชน

เยาวชนที่ศึกษาในสังกัดสพฐ. มีความรู้ในเรื่องความมีน้ำใจ และความมีวินัย มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 96.4 โดยมีความรู้เรื่องความซื่อสัตย์ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.5 ตามลำดับ

เยาวชนในสถานพินิจฯ มีความรู้ในเรื่องความมีน้ำใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.8 และมีความรู้เรื่องความซื่อสัตย์ น้อยที่สุดเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 44.6

ส่วนที่ 4 ทักษะเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชน

เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มากที่สุดในข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติด้านสามัคคี ที่ว่า “สังคมไทยจะร่มเย็นเป็นสุขถ้าคนในชาติ สามัคคี รักใคร่ปรองดอง มีความสมานฉันท์” คิดเป็นร้อยละ 69.3

เยาวชนในสถานพินิจฯ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มากที่สุดในข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนคติด้านความประหยัด ที่ว่า “การประหยัด เก็บออม เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน” คิดเป็นร้อยละ 46.3

ส่วนที่ 5 การนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของเยาวชน

เยาวชนที่ศึกษาในสังกัดสพฐ. ได้นำคุณธรรมด้านความมีน้ำใจไปปฏิบัติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.1 ส่วนคุณธรรมที่เยาวชนไม่ค่อยนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ ความประหยัด คิดเป็นร้อยละ 7

เยาวชนในสถานพินิจฯ ได้นำคุณธรรมด้านความมีน้ำใจไปปฏิบัติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.6 ส่วนคุณธรรมที่เยาวชนไม่ค่อยนำไปปฏิบัติมากที่สุดคือ ความมีวินัย คิดเป็นร้อยละ 16.5 และความซื่อสัตย์ คิดเป็นร้อยละ 12.4

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเยาวชนที่มีต่อรายการที่นำเสนอด้านคุณธรรม

เยาวชนได้รับทราบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จากโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.6 และ 8.0 รองลงมาคือ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 72.7 และ 62.0 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 71.5 และ 60.3 ตามมาด้วย วัด/มัสยิด/โบสถ์, ภาพยนตร์, วิชชุ และวารสาร/นิตยสาร ตามลำดับ

ในข้อคำถามรายการและเหตุผลที่เยาวชนชอบชมรายการโทรทัศน์มากที่สุด คือ การ์ตูน เช่น โคนัน, ซินจัง, ดรากอนบอล, โมเดิร์นนาйтการ์ตูน, ดีสนีย์คลับ รองลงมาคือ สารแนจ และไซอิ๋ว ซึ่งสาเหตุที่ชอบ มากที่สุดคือ เพราะความสนุก ตลก เพื่อดูเรื่องราวดูต่าง ๆ

คำแนะนำในเรื่องเนื้อหารายการนั้น เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัด สพฐ. ต้องการให้รายการเกี่ยวกับคุณธรรมรับชมแล้วเกิดความสนุกสนาน มีความตลก และเมื่อได้รับชมแล้วเกิดความเพลิดเพลิน โดยควรทำออกมาในรูปแบบการ์ตูนสอดแทรกคุณธรรม โดยควรออกอากาศเสาร์ – อาทิตย์ หรือทุกวันในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน และไม่ควรมุ่งถึงเรตติ้งหรือมีโฆษณามากเกินไป ส่วนเยาวชนในสถานพินิจฯ ต้องการให้รายการเกี่ยวกับคุณธรรมจัดรายการที่เน้นความตลก ขำขัน สนุกสนาน ไม่เครียด ไม่ซีเรียส มากเกินไป อีกทั้งควรมีรายการที่ทำให้เด็กคิดในสิ่งดี ๆ คิดดี มีสำนึก รู้จักบาปชั่วดี ควรประพฤติตัวอย่างไร โดยควรออกอากาศในช่วงเสาร์ – อาทิตย์เช่นกัน

ส่วนความถี่ที่รายการโทรทัศน์ด้านคุณธรรมควรออกอากาศนั้นคือ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ (วันเสาร์ – อาทิตย์) ช่วงเวลาที่เยาวชนอยากให้ออกอากาศคือ ช่วงเย็น (17.00 – 18.00 น.)

โดยในความคิดเห็นของเยาวชน รายการ “เจ้าขุนทอง” เป็นรายการที่มีการนำเสนอ ด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มากที่สุด รองลงมาคือ การ์ตูน (ช่อง 3, 7, 9 และ TITV) ทุ่งแสงตะวัน แผ่นดินเดียวกันบ้านฉันบ้านเธอ สารรักคนเก่งหัวใจแกร่ง เกมส์ทศกัณฐ์เด็ก และละครช่อง 3

การพิสูจน์สมมติฐาน

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชนกับการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน” ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เยาวชนมีความรู้ ทักษะ และ การนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.1 เยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.2 เยาวชนมีทักษะที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.3 เยาวชนมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ทักษะของเยาวชนที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

สมมติฐานที่ 3 เยาวชนที่มีพฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 3.1 ความถี่ในการรับชมรายการโทรทัศน์แตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 3.2 บุคคลที่ชมรายการโทรทัศน์ด้วยแตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 3.3 การได้รับคำแนะนำระหว่างการชมรายการโทรทัศน์แตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

จากผลการศึกษาในบทที่ 4 สามารถสรุปเป็นผลการพิสูจน์สมมติฐานได้ดังนี้
สมมติฐานที่ 1 เยาวชนมีความรู้ ทักษะ และ การนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไปใช้
 ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

ยอมรับสมมติฐานย่อยที่ 1.1 เยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
 ต่างกัน

เยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .01 โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ.
 มีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95

ส่วนเยาวชนในสถานพินิจฯ มีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในระดับ
 ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40

ยอมรับสมมติฐานย่อยที่ 1.2 เยาวชนมีทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
 ต่างกัน

เยาวชนมีทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .01

และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า เยาวชนมีทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน
 8 ประการอยู่ในระดับสูง โดยเยาวชนที่ศึกษาในสังกัดสพฐ. มีทัศนคติต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8
 ประการ ดีกว่าเยาวชนในสถานพินิจฯ ทุกด้าน

ยอมรับสมมติฐานย่อยที่ 1.3 เยาวชนมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้
 ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่างกัน

เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. และเยาวชนในสถานพินิจฯ มีการนำ
 คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และความมีวินัย ไปปฏิบัติ ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .05 โดยเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. มีการนำคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และ
 ความมีวินัยไปปฏิบัติมากกว่าเยาวชนในสถานพินิจฯ

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. มีการนำคุณธรรมด้านความมีน้ำใจไปปฏิบัติในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.42 ส่วนคุณธรรมด้านความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด และความสามัคคี เยาวชนมีการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในระดับพอสมควร

ยอมรับสมมติฐานที่ 2 ทศนคติของเยาวชนที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

1. เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

ทศนคติของเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. ที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชนนั้นมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยเช่นกัน

2. เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ทศนคติของเยาวชนในสถานพินิจฯ ที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชนนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับทศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

สมมติฐานที่ 3 เยาวชนที่มีพฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

ยอมรับสมมติฐานย่อยที่ 3.1 ความถี่ในการรับชมรายการโทรทัศน์แตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

1. เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. รับชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในความถี่ที่แตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน ด้านความขยัน ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 โดยชมทุกวัน เกือบทุกวัน สัปดาห์ละ 3 – 4 ครั้ง จะมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการดังกล่าวไปปฏิบัติมากกว่า เยาวชนที่ชมรายการ สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง และเดือนละ 1 ครั้ง

2. เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เยาวชนในสถานพินิจฯ รับชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในความถี่ที่แตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการด้านความขยัน และสุภาพ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยชมทุกวัน เกือบทุกวัน สัปดาห์ละ 3 – 4 ครั้ง จะมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการด้านความขยัน และสุภาพ ไปปฏิบัติมากกว่าเยาวชนที่ชมรายการ สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง และเดือนละ 1 ครั้ง

ปฏิเสฐสมมติฐานย่อยที่ 3.2 บุคคลที่ชมรายการโทรทัศน์ด้วยแตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

1. เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนในสังกัดสพฐ. ที่ชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการกับบุคคลแตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐานด้านความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 โดยเยาวชนที่รับชมรายการโทรทัศน์กับสมาชิกในครอบครัว หรือพ่อแม่ มีการนำคุณธรรมด้านความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากกว่าเยาวชนที่ชมคนเดียวลำพังและชมกับบุคคลอื่น

2. เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เยาวชนในสถานพินิจ ๕ ที่รับชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการกับบุคคลที่แตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกัน

ยอมรับสมมติฐานย่อยที่ 3.3 การได้รับคำแนะนำระหว่างการชมรายการโทรทัศน์แตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

1. เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. ที่ได้รับคำแนะนำในการรับชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการมีการนำคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และความสามัคคีไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 โดยเยาวชนที่ได้รับคำแนะนำถึงผลดี ผลเสียในการนำไปปฏิบัติตนจะมีการนำคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และความสามัคคีดังกล่าวไปปฏิบัติมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้คำแนะนำระหว่างการชม

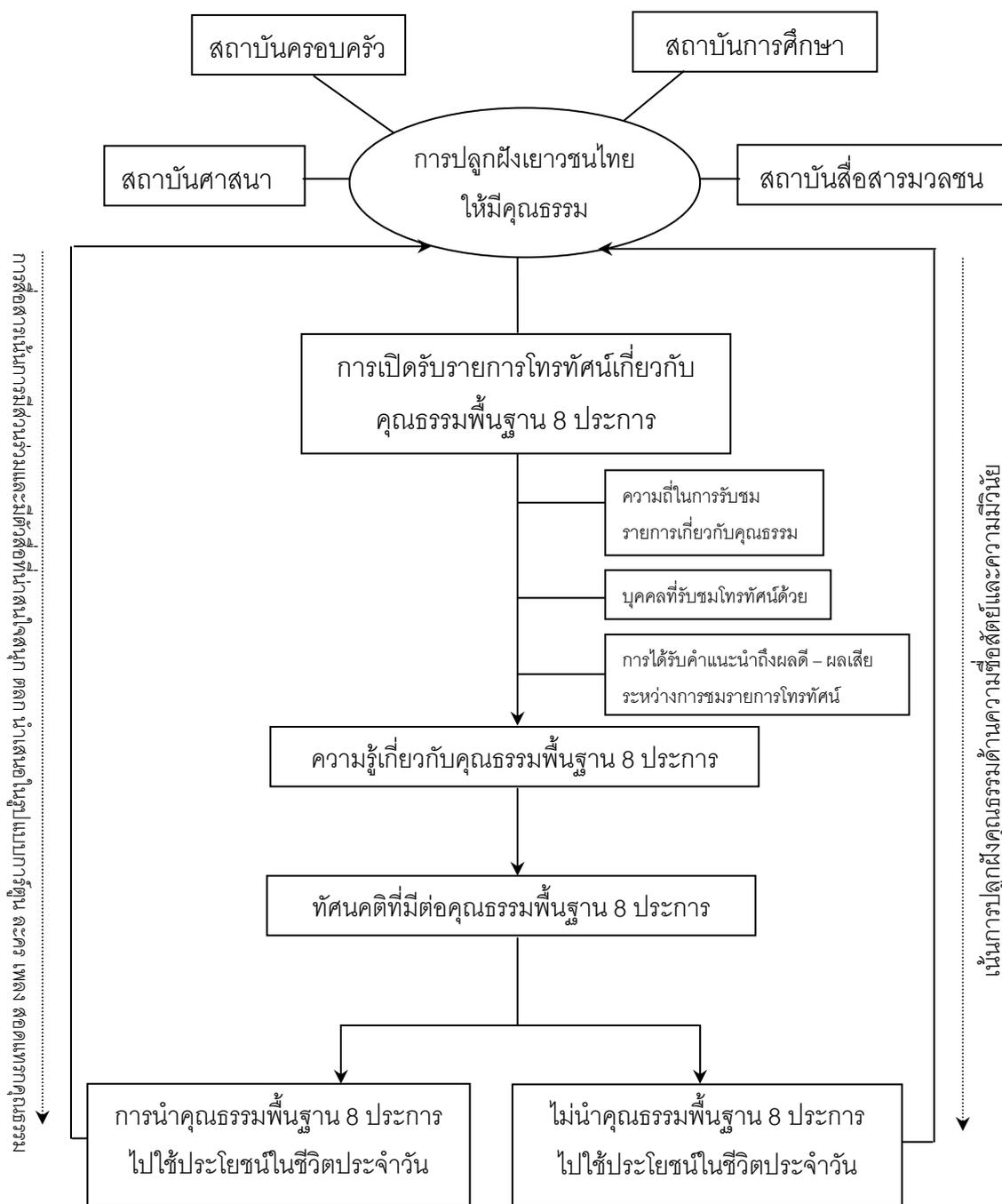
2. เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เยาวชนในสถานพินิจฯ ที่ได้รับคำแนะนำในการรับชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการมีการนำคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ ความสุภาพ และความสามัคคีไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 โดยเยาวชนที่ได้รับคำแนะนำถึงผลดี ผลเสียในการนำไปปฏิบัติตนจะมีการนำคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความสุภาพ และความสามัคคีไปปฏิบัติมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้คำแนะนำระหว่างการชม

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังแผนภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1
แสดงการวิเคราะห์ผลการวิจัย

จากภาพที่ 5.1 สามารถนำมาอภิปรายสรุปผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ กล่าวคือ

ในการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน เนื่องจาก “คน” เป็นเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา และเพื่อให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนให้สมดุลทั้งร่างกาย และจิตใจ

อนาคตของเยาวชนนั้นก็คืออนาคตของสังคมไทย การพัฒนาคนที่ยั่งยืนจึงควรมุ่งเน้นในการพัฒนาเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตาม ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนนั้นเป็นปัญหาที่สลับซับซ้อน อันสืบผลมาจากสถาบันทางสังคมที่มีความอ่อนแอ ไม่ได้ทำหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ประกอบกับมีการปลูกฝังเยาวชนที่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่เป็นมูลค่ามากกว่าสิ่งที่เป็นคุณค่า มีความสุขทางวัตถุมากกว่าความสุขทางจิตใจ สถาบันทางสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันสื่อสารมวลชน จึงควรมีบทบาทในการที่จะช่วยปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องคุณธรรม ไม่พ่ายแพ้กับเรื่องทางวัตถุ สร้างวิจรรณญาณอย่างรอบด้านในการตัดสินใจว่าจะเลือกทำหรือไม่ทำอะไรใด เดินไปในทางที่ถูกที่ควร

สำหรับนโยบายการพัฒนาคน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศนโยบายที่จะเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ และเพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม “8 คุณธรรมพื้นฐาน” ที่ควรเร่งปลูกฝัง ประกอบด้วย ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ

แมคแคลว์ (McQuail) ได้กล่าวถึงหน้าที่หลัก ๆ ของสื่อมวลชนที่พึงมีในเนื้อหาของทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อการพัฒนาสังคมไว้ว่า สื่อมวลชนต้องยอมรับและเข้าร่วมดำเนินการในงานพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับแผนและนโยบายการพัฒนาสังคมโดยรวม

สื่อโทรทัศน์เป็นศูนย์กลางของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นเครื่องมือเสริมสร้างความรู้ ปลูกฝังทัศนคติที่ดี และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม และควรเป็นเครื่องมือที่มีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน

อย่างไรก็ตาม จากสรุปผลตามที่กล่าวมาตอนต้นของบทเป็นที่น่าสนใจว่าเยาวชนทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัด สพฐ. และเยาวชนในสถานพินิจฯ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า เยาวชนในสถานพินิจฯ มีความรู้ และทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการอยู่ในระดับที่ดีเกือบจะเท่ากับเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียน แต่มีการนำคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์และความมีวินัยไปปฏิบัติน้อยกว่าเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อมีความรู้และมีทัศนคติที่ดี ประกอบกับการสื่อสารคุณธรรมก็เข้าถึง แต่ทำไมเยาวชน

จึงกระทำผิด อะไรเป็นสาเหตุให้เยาวชนเหล่านี้กระทำผิด ผ่านการมองผ่านโครงสร้างทางสังคม ว่าระบบแต่ละระบบในสังคมได้ทำหน้าที่หรือไม่ หรือไม่ได้ทำหน้าที่ ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัย เป็นสังเขป ดังนี้

ประการที่ 1 คำตอบส่วนใหญ่ เยาวชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการจากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียน ครอบครัว วัด/มัสยิด/โบสถ์, ภาพยนตร์, วิทยุ และวารสาร/นิตยสาร ตามลำดับ ซึ่งส่งผลในเชิงสนับสนุนผลการสำรวจของ สำนักงานประเมินผลการจัดการการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และสวนดุสิตโพล (2550) ที่ศึกษา “ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน นักศึกษา 8 ประการ” ที่พบว่า สื่อที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้เกี่ยวกับโครงการรณรงค์สร้างพื้นฐาน 8 ประการสำหรับ เยาวชนของกระทรวงศึกษาธิการ มากที่สุดคือ โทรทัศน์ และข้อมูลที่รับรู้มากที่สุดคือ การรณรงค์ เรื่องความประหยัด ความซื่อสัตย์และความสามัคคี อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของบำรุง สุขพรรณ (2525) ที่ศึกษาเรื่อง “บทบาทของสื่อมวลชนในเผยแพร่และปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ ต่อเยาวชนไทย” พบว่า นักเรียนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับค่านิยมและคุณธรรมจากสื่อมวลชน ประเภทวิทยุและโทรทัศน์มากที่สุด และงานวิจัยของอลงกรณ์ ปริวุฒิมงคล (2540) ที่ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการสื่อสารกับการรับรู้ข่าวสารวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนมัธยม ปลายในเขตกรุงเทพฯ” โดยพบว่า สื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารวัฒนธรรมไทยมากเป็น 3 ลำดับต้น คือ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ และครูอาจารย์ ส่วน พระ – นักบวช เป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างตอบว่า ไม่เคยได้รับข่าวสารทางวัฒนธรรมมากที่สุด ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า สถาบันสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา หรือแม้กระทั่งสื่อมวลชน ต่างก็ได้ทำหน้าที่ในการ ถ่ายทอดบรรทัดฐานทางสังคมตามทฤษฎีโครงสร้างทางสังคม ในแง่การให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับคุณธรรม ซึ่งเป้าหมายสูงสุดก็คือการที่เด็กและเยาวชนสามารถนำคุณธรรมไปใช้ไปปฏิบัติ ได้จริง

จะเห็นได้ว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าถึงและทำให้เยาวชน เข้าใจและทราบถึงคุณธรรม มากที่สุด แต่เมื่อมองตามหลักการปฏิบัติหน้าที่ สื่อโทรทัศน์นั้นถือเป็นสถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่ รองเมื่อเทียบในมิติของสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนโดยตรง อาทิ ครอบครัว โรงเรียน และสถาบันทางศาสนา อย่าง วัด โบสถ์ หรือมัสยิด ที่มีหน้าที่หลักในการปลูกฝังเด็กและ เยาวชนให้มีคุณธรรมนำชีวิต ได้กลายเป็นการสื่อสารอันดับรอง ๆ ที่เด็กและเยาวชนทราบถึง คุณธรรม เท่ากับเป็นกระจกที่สะท้อนว่าสถาบันหลักเหล่านี้ไม่ได้ทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ได้อย่างสมบูรณ์ และเมื่อโทรทัศน์เป็นสถาบันที่เด็กเปิดรับเรื่องคุณธรรมสื่อโทรทัศน์มากที่สุด

ดังนั้น สื่อสารมวลชนอย่างสื่อโทรทัศน์ควรมีบทบาทหน้าที่ของการรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมที่เปรียบเสมือนโรงเรียนที่ให้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้ ในเรื่องกฎ ระเบียบ วัฒนธรรม ประเพณี บรรทัดฐานทางสังคม ทำให้เยาวชนรู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควรปฏิบัติ และยึดคุณธรรมทั้ง 8 ประการเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ดังที่ ชาร์ล ไรท์ ได้กล่าวไว้ในทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของสื่อสารมวลชน และที่สำคัญสถาบันหลักของสังคมอย่างครอบครัว โรงเรียน สถาบันทางศาสนา ควรทำหน้าที่ในการทำให้เด็กู้และเข้าใจถึงคุณธรรมมากกว่านี้

ประการที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนในสังกัดสพฐ. มีความรู้ ทักษะคิด และการนำคุณธรรมทั้ง 8 ประการต่างจากเยาวชนในสถานพินิจฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. มีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในระดับดี ทักษะคิดที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในระดับสูง และนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในระดับพอสมควร

2. เยาวชนในสถานพินิจฯ มีความรู้ ทักษะคิด เกี่ยวกับคุณธรรมทั้ง 8 ประการ และการนำคุณธรรมด้านด้านความซื่อสัตย์ และความมีวินัย ไปปฏิบัติน้อยกว่าเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยมีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในระดับปานกลาง ทักษะคิดที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในระดับสูง และนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในระดับพอสมควร

ซึ่งจากผลการวิจัยในด้าน ความรู้ ทักษะคิด และการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันตามข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมองว่าสังคมนั้นเป็นพลวัตร สังคมแต่ละสังคมก็มีวิถีที่แตกต่างกันออกไป เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่า เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. มีความรู้ ทักษะคิด และการนำคุณธรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันดีกว่าเยาวชนในสถานพินิจฯ แสดงให้เห็นว่าเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. มีสถาบันหลักทางสังคมที่ทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ดี เมื่อวัดในเกณฑ์ของการที่เยาวชนเหล่านี้ยึดถือตามบรรทัดฐานทางสังคม ไม่ออกนอกกรอบนอกทางและไม่ทำผิดกฎหมาย

และจากเกณฑ์เดียวกัน เมื่อมองโครงสร้างทางสังคมของเยาวชนในสถานพินิจฯ กลับพบว่าสถาบันทางสังคมไม่ได้ทำหน้าที่ตามบทบาทของตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและสมบูรณ์ เช่น กระทำผิดโดยการลักทรัพย์ ความผิดทางเพศ ทำร้ายร่างกาย เสพยาเสพติด เป็นต้น ต่างจากเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียน โดยสะท้อนออกมาจากผลการวิจัย ที่พบว่า เยาวชนในสถาน

พินิจฯ มีการนำคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (ไม่เล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ ไม่ลำเอียงหรืออคติ) และ ความมีวินัย (ยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ) ไปปฏิบัติน้อยกว่าเยาวชนที่ศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสพฐ.

เมื่อมองผ่านมุมมองของทฤษฎีโครงสร้างทางสังคม ที่กล่าวว่า โครงสร้างทางสังคม ประกอบไปด้วย “สถาบัน” เช่น ครอบครัว เศรษฐกิจ ศาสนา การเมือง และสื่อมวลชน ฯลฯ และ ส่วนที่เป็นองค์ประกอบที่เป็นหน้าที่ทางสังคม เป็นส่วนที่ทำหน้าที่เชื่อมโครงสร้างสังคมแต่ละส่วน เข้าด้วยกันเพื่อให้ระบบดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งระบบย่อยนี้จะต้องมีหน้าที่ (Function) ของตนเอง แต่ถ้าระบบย่อยเหล่านี้ไม่ทำหน้าที่ (Non function) หรือทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ (Dysfunction) ก็จะทำให้กระทบกระเทือนส่วนอื่น ๆ

และกรอบแนวคิดวัฒนธรรมของโคเฮน (Cohen) ที่ได้อธิบายถึงสาเหตุของเยาวชน ที่กระทำความผิดไว้ว่า เด็กและเยาวชนนั้น ได้รับบรรทัดฐานทางสังคมที่ถูกกำหนดจากชนชั้น กลางผ่านพ่อแม่ และผ่านสื่อสารมวลชน ซึ่งเด็กไม่มีวิถีทางที่จะให้ได้มาตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ ประกอบกับค่านิยมของชนชั้นกลางได้รับการยอมรับมากกว่าในสถานศึกษา ค่านิยมของชนชั้นกลาง ถูกใช้เป็นเกณฑ์วัดหรือประเมินผล เด็กจากชนชั้นทำงานจึงตกอยู่ในสภาพกดดัน และไม่สามารถ ปรับตัวได้ เด็กจึงสร้างบรรทัดฐานของตนเองเพื่อตอบสนองต่อความคับข้องใจนี้

ผลการวิจัยสะท้อนออกมาในรูปแบบของผลการศึกษาในข้อคำถามสถานภาพของ เยาวชนในสถานพินิจฯ ที่พบว่า ได้ออกจากการศึกษาระหว่างชั้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.8 และก่อนเข้าสถานพินิจฯ ได้แยกมาอยู่คนเดียว คิดเป็นร้อยละ 18.2 แสดงว่า พฤติกรรมการกระทำ ผิดของเยาวชนว่ามีรากฐานของปัญหาจากสถาบันทางครอบครัวที่มีทำหน้าที่หลักในการอบรม สั่งสอนเด็กและเยาวชนไม่ทำหน้าที่ ซึ่งอาจเป็นปัญหาที่ซับซ้อนจากปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว ที่ต้องดิ้นรนเรื่องปากท้องเป็นอันดับแรก (เยาวชนในสถานพินิจฯ “เห็นด้วยอย่างยิ่งในข้อคำถาม ด้านความประหยัด (การประหยัด เก็บออม เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน) มากที่สุด) ซึ่งทำให้ไม่สามารถส่งเสียบุตรหลานเรียนต่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของสวนดุสิตโพล และ ผลการวิจัยของโครงการติดตามสภาวการณ์เด็กรายจังหวัด หรือ Child Watch สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.) ต่อปัจจัย และปัญหาวิกฤตของวัยรุ่นที่ระบุสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ เกิดจากสภาพครอบครัวที่แตกแยก และครอบครัวแตกแยกเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้เด็กไทย มีพฤติกรรมแย่งชิง อีกทั้ง สถาบันทางการศึกษาก็ไม่ได้มีบทบาทอย่างเต็มที่ และไม่ได้มีนโยบาย การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง ทั้งเรื่องทุนการศึกษา และ อุปกรณ์การเรียน บวกกับปัจจัยเสริมอย่างกลุ่มเพื่อน ที่เข้ามามีอิทธิพลในการดำเนินชีวิตของ

เยาวชน เกิดกลุ่มแก๊งค์ เห็นได้จากข้อความที่ถามว่าได้รับชมรายการโทรทัศน์กับใคร พบว่า เยาวชนในสถานพินิจ จำนวนไม่น้อยที่ชมรายการโทรทัศน์กับเพื่อนและแฟน ซึ่งต่างจากเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. ที่รับชมกับพ่อแม่ อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งส่งผลในเชิงสนับสนุนผลการสำรวจของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และสวนดุสิตโพล (2550) ที่ศึกษา “ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน นักศึกษา 8 ประการ” และพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า อุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเยาวชนที่สำคัญที่สุด คือ เพื่อน คนรอบข้าง ชักจูงไปในทางที่ผิด และสอดคล้องกับรายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2549 ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่ผู้กระทำความผิดมีสาเหตุมาจากการคบเพื่อนมากที่สุด กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เยาวชนเหล่านี้มีการรวมตัวกันและสร้างวัฒนธรรมขึ้นมาใหม่ซึ่งมีลักษณะตรงกันข้ามกับวัฒนธรรมหลักของสังคม ก่อให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นมา

ประการที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะและการนำคุณธรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน พบว่า

1. ทักษะของเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ทักษะของเยาวชนในสถานพินิจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังที่ชิฟแมนและคานุก (Schiffman and Kanuk) นักจิตวิทยา กล่าวไว้ว่า ทักษะ นั้นจะเป็นความโน้มเอียงที่บุคคลเรียนรู้เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยที่ทัศนคตินั้นก็จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของบุคคล

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของเบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom) ที่อธิบายว่า ความรู้ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ การระลึกถึงเฉพาะเรื่อง หรือเรื่องทั่วไป ระลึกถึงวิธี กระบวนการหรือสถานการณ์ต่างๆ โดยเน้นความจำจนนำไปสู่ระดับของการนำไปใช้ ที่เป็นการนำเอาข้อเท็จจริงและความคิดที่เป็นนามธรรม ปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น การรณรงค์จากภาคส่วนใด ๆ ของสังคมที่จะให้เด็กและเยาวชนนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้นั้น ก็ควรที่จะเริ่มจากเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และให้มีทัศนคติที่ดีต่อคุณธรรมดังกล่าว จนส่งผลไปสู่การใช้และปฏิบัติได้จริง

ประการที่ 4 พฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรม 8 ประการกับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน พบว่า

1. พฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์ของเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. เกี่ยวกับคุณธรรม อาทิ ความถี่ในการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรม บุคคลที่รับชมโทรทัศน์ด้วย และการได้รับคำแนะนำถึงผลดี ผลเสียในการปฏิบัติตนระหว่างการรับชม ส่งผลต่อการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. พฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมของเยาวชนในสถานพินิจฯ (ก่อนเข้าสถานพินิจฯ) อาทิ ความถี่ และการได้รับคำแนะนำถึงผลดี ผลเสียในการปฏิบัติตน ส่งผลต่อการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเยาวชนที่มีบุคคลที่รับชมโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมด้วยแตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยส่งผลในเชิงสนับสนุนงานวิจัยของศิริวิทย์ กุลโรจนภัทร และคณะ (2541) ที่ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อเด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนาการผลิตรายการ” พบว่า เด็กและเยาวชนที่รับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนทุกวัน เกือบทุกวัน และสัปดาห์ละ 3 – 4 ครั้ง จะมีคุณลักษณะ 10 ประการ (มีสายใยผูกพันกับสมาชิกในครอบครัว, มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ, มีวัฒนธรรมดีงาม, มีความสามารถมากกว่า 1 ภาษา, เลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย, เข้าใจสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ, รู้จักคิดไม่มกมาย, มีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย, รับผิดชอบในการรักษาและพัฒนาธรรมชาติ และรู้จักปรับเปลี่ยนแนวคิดและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง) ดีกว่ากลุ่มที่รับชมสัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กและเยาวชนที่รับชมรายการโทรทัศน์โดยมีผู้อื่นร่วมรับชมด้วย และคอยให้คำแนะนำถึงข้อดี ข้อเสียในการนำไปปฏิบัติตน จะมีคุณลักษณะเกี่ยวกับความผูกพันกับสมาชิกในครอบครัว การมีสุขภาพกายและจิตดี การมีวัฒนธรรม การเลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการมีความรับผิดชอบรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ดีกว่าเด็กและเยาวชนที่รับชมรายการโทรทัศน์ตามลำพัง

สำหรับบทบาทหน้าที่ของสถาบันสื่อสารมวลชนที่เข้ามามีบทบาทในการปลูกฝังเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสพฐ. ให้มีคุณธรรมในการดำรงชีวิตนั้น จะเห็นว่า ปัจจัยด้านความถี่ในการเปิดรับรายการด้านคุณธรรมทุกวัน, เกือบทุกวัน, 3 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์ มีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปปฏิบัติมากกว่ารับชม 1 - 2 ครั้งต่อสัปดาห์ และเดือนละ 1 ครั้ง ส่วนบุคคลที่เปิดรับรายการโทรทัศน์กับสมาชิกในครอบครัวหรือพ่อแม่ มีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปปฏิบัติมากกว่าชมคนเดียวลำพังและชมกับบุคคลอื่น และการได้รับคำแนะนำถึงผลดีผลเสียในการปฏิบัติตน มีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปปฏิบัติมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับคำแนะนำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นถึงการทำหน้าที่บทบาทของสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังคุณธรรมต่อเยาวชนในกลุ่มที่ศึกษาในโรงเรียน บวกกับปัจจัยเสริมอย่างสถาบันครอบครัวในการมีส่วนร่วมรับชมและให้คำแนะนำได้กลายเป็นแรงเสริมให้กับเด็กและเยาวชนยึดคุณธรรมมาเป็นแนวปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม สำหรับสถาบันสื่อสารมวลชนที่มีต่อเยาวชนในสถานพินิจฯ ในการนำคุณธรรมพื้นฐานทั้ง 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์ด้านความถี่ในการรับชมรายการคุณธรรมส่งผลต่อการนำคุณธรรมด้านความขยันและสุขภาพไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนบุคคลที่รับชมรายการโทรทัศน์ด้วยไม่ส่งผลต่อการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

แต่ที่น่าสนใจคือ การได้รับคำแนะนำระหว่างการรับชมรายการส่งผลให้เยาวชนในสถานพินิจฯ มีการนำคุณธรรมด้านความขยัน ความซื่อสัตย์ ความสุภาพ และความสามัคคีไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การสร้างเครื่องป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้เดินไปในทางที่ผิดมีค่านิยมที่ผิดหรือปรับปรุงตัวเป็นคนดี ไม่กระทำผิดซ้ำ ผู้ปกครองก็ควรที่จะต้องให้คำแนะนำถึงผลดีผลเสียในการปฏิบัติตนโดยใช้สื่อโทรทัศน์เป็นเสมือนหนึ่งบทเรียนที่เห็นสิ่งที่ทั้งถูกและผิดในสังคม พร้อมทั้งให้คำแนะนำว่าควรปฏิบัติตนเช่นไร สร้างความเข้มแข็งทางความคิดและจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชนไม่หวั่นไหวและใจอ่อนต่อสิ่งที่ผิดหรืออ่อนไหวต่อคำชักจูงของเพื่อน ต้องกล้าหาญกล้ายืนหยัดที่จะกระทำสิ่งที่ถูกต้อง

ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และสวนดุสิตโพล (2550) ที่ศึกษา “ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน นักศึกษา 8 ประการ” และพบว่า ปัจจัยที่มีผลมากที่สุดในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สิ่งที่เป็นแรงจูงใจทำให้เยาวชนมีคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์คือ ครอบครัว รองลงมาคือ ครูอาจารย์ เพื่อน และพฤติกรรมตัวอย่างคนรอบข้าง และสิ่งที่เป็นแรงจูงใจทำให้เยาวชนมีคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ได้มากที่สุดคือ ครอบครัว (พ่อแม่ผู้ปกครอง) โดยความคิดเห็นต่อผลจากโครงการรณรงค์ เสริมสร้างคุณธรรมของเยาวชนและสังคมดังกล่าว ค่อนข้างมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ เยาวชน เพราะ ทำให้เยาวชนและสังคมมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม 8 ประการมากขึ้น เยาวชน เกิดความตื่นตัวและหันมาให้ความสำคัญกับเรื่องคุณธรรมมากขึ้นทำให้มีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมมากขึ้น การนำเสนอผ่านสื่อ การรณรงค์อย่างสม่ำเสมอเป็นการปลูกฝังเยาวชนให้เกิด การซึมซับในเรื่องคุณธรรมอีกทางหนึ่ง

ประการที่ 5 จากข้อเสนอแนะของเยาวชนที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า

เยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัด สพฐ. ต้องการให้รายการเกี่ยวกับคุณธรรมรับชม แล้วเกิดความสนุกสนาน มีความตลก และเมื่อได้รับชมแล้วเกิดความเพลิดเพลิน โดยควรทำ ออกมาในรูปแบบการ์ตูนสอดแทรกคุณธรรม โดยควรออกอากาศเสาร์ – อาทิตย์ หรือทุกวันในช่วง เย็นหลังเลิกเรียน และไม่ควรมีโฆษณามากเกินไป

เยาวชนในสถานพินิจฯ ต้องการให้รายการเกี่ยวกับคุณธรรมควรจัดรายการที่เน้นความ ตลก ขำขัน สนุกสนาน ไม่เครียด ไม่ซีเรียส มากเกินไป อีกทั้งควรมีรายการที่ทำให้นึกคิดในสิ่งดี ๆ คิดเป็น คิดดี มีสำนึก ควรประพฤติตัวอย่างไรให้เป็นคนดีของสังคม เพลิดเพลิน โดยควรทำออกมา ในรูปแบบละครสอดแทรกคุณธรรม และควรออกอากาศในช่วงเสาร์ – อาทิตย์ เช่นกัน

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ส่งผลในเชิงสนับสนุนงานวิจัยของลำค่า ไพธิ์กระจ่าง (2534) ที่ศึกษาเรื่อง “การใช้และความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน” ผลการศึกษา พบว่า เด็กส่วนใหญ่ใช้สื่ออย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยคาดว่าสื่อหรือเนื้อหาของสื่อจะทำให้เกิดความ พึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ความพึงพอใจที่เด็กคาดว่าจะได้รับที่มีความเด่นชัดที่สุดได้แก่ ความพึงพอใจจากการกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว ซึ่งหมายถึง การใช้สื่อเนื่องจากความต้องการ การกระตุ้นจากสิ่งใหม่ ๆ (Sensory stimulation) เพื่อไม่ให้ชีวิตดูน่าเบื่อหน่ายหรือซ้ำซากจำเจ เกินไป

จากข้อเสนอแนะของเยาวชน นับเป็นผลอันดีที่จะทำให้สถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่ใน การปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรม อีกทั้งยังเป็นแนวทางเพื่อการวางแผนป้องกันไม่ให้เด็ก และเยาวชนกระทำความผิด จากการสร้างสรรค์การสื่อสารคุณธรรมทั้งรูปแบบการ์ตูน ละคร หรือ เพลงและคอนเสิร์ต โดยอาจเน้นย้ำไปที่คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และความมีวินัย มีการกระตุ้น ให้เด็กสนใจ รู้สึกสนุก น่าติดตาม นำไปสู่การจำได้ มีทัศนคติที่ดีต่อคุณธรรม และนำไปสู่การนำ คุณธรรมเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน สามารถบอกต่อและเผยแพร่ไปยังบุคคลใกล้ชิดได้

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถกล่าวได้ว่า "คุณธรรม" นั้น เป็นเรื่องกำกับจิตใจที่เป็นความดี ความงาม การพัฒนาเด็กเยาวชนไทยให้มีคุณธรรมจึงควรเริ่มจากจุดที่เล็กที่สุด นั่นคือ เริ่มจากตัวเด็กและเยาวชนเองในกรอบแนวคิดการพัฒนาในเชิงจิตวิทยา ที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งจะนำไปสู่การมีทัศนคติทางด้านบวกกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหล่านี้ อย่างไรก็ตาม กระบวนการต่าง ๆ เพื่อขัดเกลาแก่เด็กและเยาวชนก็ควรที่จะต้องอาศัยการสื่อสารด้วยสื่อต่าง ๆ ที่ผสมผสานเข้ากันเพื่อมุ่งหมายในการปลูกฝังค่านิยมและอุดมการณ์ให้เด็กและเยาวชนนำคุณธรรมไปใช้ ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม ในกรอบแนวคิดทางโครงสร้างสังคม ผ่านการสื่อสารจากสถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่ทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ อันได้แก่ ครอบครัว มีบทบาทหน้าที่ "อบรม ตระจิดและสั่งสอน" ให้คำแนะนำถึงผลดี ผลเสียในการปฏิบัติตน โรงเรียนมีหน้าที่ "ขัดเกลาและบ่มเพาะ" ศาสนามีบทบาท "เป็นเครื่องกำกับความดี หล่อหลอมความดีงาม" สถาบันสื่อสารมวลชนมีบทบาท "การสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณธรรม" และสุดท้ายจุดที่ใหญ่ที่สุด ในสังคมองค์รวมนั้นคือ รัฐบาล ที่ควรบัญญัติแนวทาง การปลูกฝังคุณธรรมให้เป็น "วาระแห่งชาติ" ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนมากกว่าดัชนีตัวเลขทางเศรษฐกิจ เพราะการพัฒนาคนนั้นเป็นการพัฒนาที่เป็นรากฐานการพัฒนาที่สำคัญที่สุด อันนำไปสู่การพัฒนาอื่น ๆ และเมื่อส่วนต่าง ๆ ในสังคมประพฤติปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนก็จะสามารถขับเคลื่อนกลไกแห่งการพัฒนาสังคมที่มั่นคงและยั่งยืนได้

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อการศึกษาครั้งต่อไป
  - 1.1 ศึกษาเชิงทดลองรูปแบบการนำเสนอรับรายการด้านคุณธรรมต่าง ๆ ในกลุ่มปฐมวัย โดยวัดระดับที่จำได้ ระดับที่เข้าใจ ระดับของการนำไปใช้ ระดับของการวิเคราะห์ ระดับของการสังเคราะห์ และระดับของการประเมินผล ต่อรายการที่นำเสนอในด้านคุณธรรม
  - 1.2 ศึกษาการเปิดรับรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอด้านคุณธรรมในกลุ่มเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ
  - 1.3 ศึกษาเจาะลึกคุณธรรมแต่ละด้าน เช่น ด้านความซื่อสัตย์ ประหยัดซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ
  - 1.4 ศึกษาในเชิงคุณภาพ และทำ Focus group ว่าประเด็นคุณธรรมอะไรที่เยาวชนสนใจและอยากให้มีการนำเสนอมากที่สุด

2. เพื่อการปฏิบัติงาน

2.1 ผู้ผลิตรายการควรทราบบทกวีกรรมการรับสื่อโทรทัศน์ของเด็กและเยาวชนไทย พร้อมทั้งเข้าใจคุณธรรม 8 ประการ โดยนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติในการผลิตและพัฒนา รายการที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

2.2 เนื้อหารายการด้านคุณธรรมเป็นสื่อที่กระตุ้น ปลุกฝังและส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยควรมีเนื้อหาที่สนุก เข้าใจง่าย ไม่น่าเบื่อ โดยนำเสนอในรูปแบบการ์ตูน คุณธรรม ละครสอดแทรกคุณธรรม หรือเพลงคอนเสิร์ตและมีวิถีชีวิตที่นำเสนอด้านคุณธรรม โดยออกอากาศในช่วง เสาร์ – อาทิตย์ หรือทุกวัน ในช่วงเย็น

2.3 ครอบครัวควรอยู่กับเด็กและเยาวชนขณะรับชมรายการโทรทัศน์ พร้อมทั้งมีบทบาทในการอบรม สั่งสอน ตระจตรา ให้คำชี้แนะถึงผลดี ผลเสียในการปฏิบัติตนแก่บุตรหลาน ระหว่างการชมรายการโทรทัศน์และเพื่อเด็กและเยาวชนจะได้นำสิ่งที่ได้จากรายการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2.4 สถาบันการศึกษาควรมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ในการสอน ปลุกฝังค่านิยม และขัดเกลาเยาวชนให้มีคุณธรรมนำความรู้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม รวมทั้งทัศนคติที่ดีคุณธรรม อันจะนำไปสู่การนำคุณธรรมทั้ง 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ โดยกำหนดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอน และมีวิธีการสอนที่สามารถซึมซับเด็กและเยาวชนเรียนรู้จากการใช้และปฏิบัติจริง นอกจากนี้ในสถานพินิจเด็กและเยาวชนควรมีบทบาทในการสร้างสื่อเพื่อขัดเกลาเด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิดสามารถนำคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันและกล้าที่จะยึดหยัดต่อสิ่งที่ถูกต้อง เป็นการ คืบคนดีสู่สังคม

2.5 สถาบันทางศาสนาควรมีรูปแบบการสื่อสารใหม่ ๆ เช่น การบรรยายธรรม นำเสนอหลักธรรมคำสอน ในการดำเนินชีวิตแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่น่าสนใจ สนุก ผ่างข้อคิด และไม่น่าเบื่อ

2.6 รัฐบาลนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการ กำหนดนโยบาย แนวทาง และดำเนินการด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้ง ผลักดันการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มี “คุณธรรม” เป็นวาระ แห่งชาติ และเป็นสาระสำคัญอันดับแรกของแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาตามแผน เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงวัฒนธรรมควรมีการ ผนึกกำลังเพื่อการพัฒนาคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชนไทยอย่างจริงจัง สม่่าเสมอและต่อเนื่อง